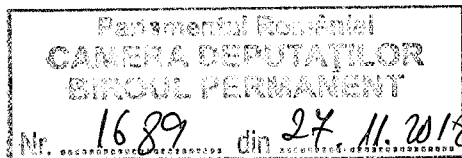

Parlamentul României

Camera Deputaților

DEPARTAMENT LEGISLATIV

NOTĂ

referitoare la Decizia Curții Constituționale nr. 456/2018 privind obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua], pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)], pct. 4 [cu referire la art. 91 alin. (1¹)] și pct. 5 (cu referire la art. 116¹) din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției

Către: Biroul permanent al Camerei Deputaților

De la: Secretarul general al Camerei Deputaților

Vă informăm că prin Decizia nr. 456 din 4 iulie 2018, definitivă și general obligatorie, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 971 din data de 16 noiembrie 2018, Curtea Constituțională, a admis obiecția de neconstituționalitate formulată și a constatat că dispozițiile articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua], pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] și pct. 5 (cu referire la art. 116¹) din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției sunt neconstituționale.

Potrivit prevederilor art. 147 alin. (2) din Constituția României, republicată, în cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale.

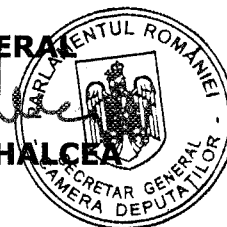
Potrivit art. 134 alin. (1) din Regulamentul Camerei Deputaților, procedura de reexaminare a legii urmează să fie declanșată de Senat, în calitate de primă Cameră sesizată.

Cu această decizie urmează să fie sesizată Comisia juridică, de disciplină și imunități.

Anexăm alăturat, Decizia Curții Constituționale nr. 456/2018.

SECRETAR GENERAL

Silvia-Claudia MIHALCEA

Șef Departament legislativ

Georgică TOBĂ

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 456

din 4 iulie 2018

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua], pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)], pct. 4 [cu referire la art. 91 alin. (11)] și pct. 5 (cu referire la art. 116¹) din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Ionita Cochintu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluținarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 4.593 din 14 iunie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr. 913A/2018.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate se arată, în esență, că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției vizează intervenții legislative referitoare la conflictul de interese și la starea de incompatibilitate în ceea ce-i privește pe aleșii locali. Totodată, se stabilește regimul juridic al prescripției faptelor săvârșite de persoanele aflate în exercitarea demnităților publice sau funcțiilor publice ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate. Prin conținutul normativ, dispoziții ale legii menționate contravin prevederilor art. 1 alin. (3) și alin. (5) și ale art. 11 alin. (1) din Constituție. În acest context, se formulează critici de neconstituționalitate structurate în punctul I — cu referire la articolul unic pct. 2 și 3 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003, în raport cu dispozițiile art. 1 alin. (3) și (5) și ale art. 11 alin. (1) din Constituție, și în punctul II — cu referire la articolul unic pct. 4 și 5 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003, în raport cu dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție.

4. Se susține că prevederile articolului unic pct. 2 și 3 din legea dedusă controlului de constituționalitate încalcă dispozițiile art. 1 alin. (3) din Constituție, deoarece, prin conținutul normativ, respectiv introducerea posibilității pentru primari și viceprimari, precum și pentru primarul general și viceprimarii municipiului București de a exercita funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate ca primari sau viceprimari, primar general sau viceprimari ai municipiului București, precum și instituirea posibilității pentru consilierii locali/județeni de a exercita funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate în calitate de consilieri

locali sau consilieri județeni, potrivit legii, se încalcă standardele de integritate și se ignoră jurisprudența Curții Constituționale în materie. În acest context, este prezentată jurisprudența Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 225 din 15 februarie 2011, Decizia nr. 1.484 din 10 noiembrie 2011, Decizia nr. 304 din 13 iunie 2013, Decizia nr. 396 din 1 octombrie 2013, Decizia nr. 739 din 16 decembrie 2014, Decizia nr. 93 din 3 martie 2015, Decizia nr. 683 din 20 octombrie 2015, Decizia nr. 640 din 1 noiembrie 2016 și Decizia nr. 536 din 6 iulie 2016.

5. Scopul Legii nr. 161/2003, care instituie anumite incompatibilități pentru funcții și demnități publice, este acela de a asigura imparțialitatea, protejarea interesului social și evitarea conflictului de interese în exercitarea acestora. Astfel, prin eliminarea unor cazuri de incompatibilitate, este înlăturată o garanție a exercitării funcției publice cu imparțialitate și departe de interese care ar putea să împiedice realizarea sa exclusiv în interes public. Prin diminuarea standardelor de integritate și ignorarea jurisprudenței Curții Constituționale în materie, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției contravine art. 1 alin. (3) din Constituție.

6. Se arată că, în vederea combaterii fenomenului corupției, România a ratificat, prin Legea nr. 365/2004, Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, care prevede că fiecare stat parte elaborează și aplică sau are în vedere, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, politici de prevenire a corupției, eficiente și coordonate, care favorizează participarea societății și care reflectă principiile de stat de drept, buna gestiune a problemelor politice și bunurile publice, de integritate, transparență și responsabilitate (art. 5 paragraful 1). Astfel, *fiecare stat parte trebuie să încurajeze în mod special integritatea, cinstea și răspunderea agenților publici, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, sens în care va aplica, în cadrul propriilor sisteme instituționale și juridice, coduri sau norme de conduită pentru exercitarea corectă, onorabilă și corespunzătoare a funcțiilor publice* (art. 8 paragrafele 1 și 2). Dând eficiență dispozițiilor Convenției, prin jurisprudență, Curtea a reținut că exceptarea anumitor categorii de persoane care dețin o funcție publică de la anumite standarde de integritate poate reprezenta o încălcare a unor obligații asumate prin tratate internaționale care constituie garanții pentru protecția drepturilor și libertăților cetățenilor, ca element al statului de drept.

7. Totodată, sintagma utilizată în cuprinsul art. 87 alin. (3) și art. 88 alin. (3), „*în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate*” ca primari sau viceprimari, primar general sau viceprimari ai municipiului București, consilieri locali sau consilieri județeni, are o natură generică, nu este clară și previzibilă, poate conduce la

interpretări diferite și chiar practici diferite la nivelul administrației publice locale, fiind dificil de identificat care anume ar putea fi, în fiecare caz în parte, acele alte domenii de activitate care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate, ceea ce contravine art. 1 alin. (5) din Constituție.

8. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, legea trebuie să întrunească cerințe de calitate care rezultă din art. 1 alin. (5) din Constituție, respectiv: claritatea, precizia și previzibilitatea. Respectarea legilor este obligatorie, însă nu se poate pretinde unui subiect de drept să respecte o lege care nu îndeplinește aceste cerințe, întrucât acesta nu își poate adapta conduita în funcție de ipoteza normativă a legii. De aceea, una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative. Așadar, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, respectiv să fie clar, precis și previzibil (Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, Decizia nr. 363 din 7 mai 2015, Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015, Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016). Prin urmare, legiuitorului îi revine obligația ca, în actul de legiferare, indiferent de domeniul în care își exercită această competență constituțională, să dea dovadă de o atenție sporită în respectarea principiului clarității și previzibilității legii. Curtea a stabilit că cerința de claritate a legii vizează caracterul neechivoc al obiectului reglementării, cea de precizie se referă la exactitatea soluției legislative alese și a limbajului folosit, în timp ce previzibilitatea legii privește scopul și consecințele pe care le antrenează (Decizia nr. 183/2014).

9. Se apreciază că prevederile articolului unic pct. 4 și 5 din legea dedusă controlului de constituționalitate contravin dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, deoarece, prin conținutul normativ, respectiv completarea art. 91 din Legea nr. 161/2003 cu un nou alineat, alin. (1¹), prin care se prevede că „*starea de incompatibilitate durează până la data încetării de drept a mandatului în care alesul local a exercitat o funcție sau o calitate incompatibilă cu aceasta sau până la data la care a încetat funcția sau calitatea care a determinat starea de incompatibilitate*”, norma cuprinsă la articolul unic pct. 4 este lipsită de logică normativă, iar dispoziția cuprinsă la articolul unic pct. 5 creează un paralelism legislativ, ceea ce este incompatibil cu prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție.

10. Situațiile de incompatibilitate pentru aleșii locali sunt reglementate în cuprinsul art. 87—90 din Legea nr. 161/2003, iar în cuprinsul art. 91 sunt reglementate momentele în care acestea pot interveni, respectiv: numai după validarea mandatului potrivit art. 91 alin. (1) teza întâi, în cazul prevăzut la art. 88 alin. (2) numai după validarea celui de-al doilea mandat, respectiv după numirea sau angajarea alesului local, ulterior validării mandatului, într-o funcție incompatibilă cu cea de ales local potrivit art. 91 alin. (1) teza a doua, în cazul prevăzut la art. 89, respectiv în situația în care alesul local are și calitatea de acționar semnificativ la o societate comercială înființată de consiliul local, respectiv de consiliul județean, incompatibilitatea cu calitatea de ales local intervine la data la care alesul local, soțul sau ruda de gradul I a acestuia devin acționari, potrivit art. 91 alin. (2).

11. Astfel, în oricare dintre ipotezele normative expuse anterior, starea de incompatibilitate este sancționabilă în baza Legii nr. 176/2010, care reprezintă sediul materiei pentru procedura de evaluare specifică a conflictelor de interese și a incompatibilităților. Potrivit art. 11 alin. (1) din Legea nr. 176/2010, „*Activitatea de evaluare a declarației de avere, a datelor și a informațiilor privind averea existentă, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite existente în perioada exercitării funcțiilor ori demnităților publice, precum și cea de evaluare a conflictelor de interese și a incompatibilităților se efectuează atât pe durata exercitării funcțiilor ori demnităților publice, cât și în decursul a 3 ani după încetarea acestora*”. În temeiul alin. (2) al aceluiași articol, „*Activitatea ce se efectuează*

pe durata prevăzută la alin. (1) constă în evaluarea declarației de avere, a datelor și a informațiilor privind averea existentă, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite, a conflictelor de interese sau a incompatibilităților, exclusiv pentru perioada exercitării funcțiilor sau demnităților publice”. Reglementarea preconizată prin introducerea art. 116¹ în Legea nr. 161/2003 conduce la imposibilitatea Agenției Naționale de Integritate — instituție cu competență unică în materie, urmată de confirmarea/infirmarea instanțelor de judecată — să mai evalueze și să sancționeze nerespectarea regimului juridic al incompatibilităților și al conflictelor de interese.

12. În acest context, se face referire la jurisprudența Curții Constituționale cu privire la importanța și necesitatea reglementărilor în materia combaterii corupției și promovării integrității în sectorul public, în cadrul sistemului normativ național, reglementări ce reprezintă răspunsul la o cerință reală a societății românești și o componentă de bază a dialogului României cu partenerii săi europeni, în cadrul procesului de evaluare a modului de îndeplinire a obligațiilor asumate de aceasta ca stat membru al Uniunii Europene (Decizia nr. 1.412 din 16 decembrie 2008 și Decizia nr. 1.082 din 8 septembrie 2009). Astfel, Curtea a statuat, printre altele, că, din rațiuni de prevenire a faptelor de corupție de către anumite categorii de personal, anume individualizate, legiuitorul este liber să instituie în sarcina acestora obligații suplimentare, tocmai în considerarea activității pe care acesta o desfășoară, activitate de o anumită natură și importanță socială.

13. Ca atare, se apreciază că, în acord cu jurisprudența Curții Constituționale mai sus menționată, scopul inițial urmărit de către legiuitor — respectiv acela de a asigura integritatea mandatului aleșilor locali, inclusiv prin înlăturarea tuturor celor care dovedesc dispreț față de lege și valorile comunității — este puternic afectat prin modificarea legislativă preconizată, care lipsește de eficiență lupta împotriva corupției la nivelul administrației locale, precum și cadrul legislativ în materie de integritate.

14. Modificările propuse nu sunt însoțite de dispoziții care să înlăture confuzia în raport cu legea aplicabilă în materia procedurii de constatare a stărilor de incompatibilitate ori conflict de interese în cazul aleșilor locali și al persoanelor care exercită funcții de demnitate publică și, totodată, creează premisele pentru lipsirea de finalitate a procedurii reglementate în cuprinsul legii speciale. Această concluzie privind caracterul general al Legii nr. 161/2003 în raport cu legea specială, Legea nr. 144/2007, este întărită și de considerentele Curții Constituționale exprimate în conținutul Deciziei nr. 104 din 6 martie 2018.

15. Astfel, prin dispoziția art. 116¹ din legea criticată se creează un paralelism legislativ cu reglementarea existentă în cuprinsul Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (art. 11), ceea ce este de natură să conducă la constatarea încălcării art. 1 alin. (5) din Constituția României, în componenta sa privind calitatea legii.

16. Totodată, prin stabilirea momentului de la care începe să curgă termenul de prescripție de 3 ani, respectiv „de la data săvârșirii” faptelor ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate, în conformitate cu art. 2.517 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, norma este imprecizabilă sub cel puțin două aspecte, ceea ce contravine art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, în componenta privind calitatea normei.

17. Astfel, pe de o parte, dacă legiuitorul a înțeles să facă trimitere la termenul general de prescripție de 3 ani din art. 2.517 din Codul civil, potrivit regimului general, prescripția ar trebui să înceapă să curgă de la data când titularul dreptului la acțiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască nașterea

lui, în conformitate cu art. 2.523 din același act normativ. De altfel, neclaritatea vizează incidența regimului general al prescripției extinctive în ansamblul său, așa cum acesta este reglementat în Cartea a VI-a „*Despre prescripția extinctivă, decădere și calculul termenelor*” din Codul Civil, aspect deosebit de important de lămurit, mai ales din perspectiva identificării actului întrerupător al acestui termen de prescripție.

18. Pe de altă parte, întrucât starea de incompatibilitate presupune o faptă continuă pe care chiar legiuitorul, la articolul unic pct. 4 din legea criticată, o consacră, în sensul că „*starea de incompatibilitate durează până la data încetării de drept a mandatului în care alesul local a exercitat o funcție sau o calitate incompatibilă cu aceasta sau până la data la care a încetat funcția sau calitatea care a determinat starea de incompatibilitate*”, noțiunea „*data săvârșirii*” este neclară, cu consecința aplicării neunitare în practică.

19. În final, pentru argumentele expuse, solicită admiterea sesizării de neconstituționalitate și să se constate că Legea pentru modificarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției este neconstituțională.

20. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului pentru a-și comunica punctele lor de vedere.

21. **Președintele Camerei Deputaților** apreciază că obiectia de neconstituționalitate este neîntemeiată, astfel încât propune respingerea acesteia.

22. În acest sens, cu privire la punctul I al sesizării, se arată că statul de drept constituie, în epoca contemporană, o problemă de mare importanță teoretică și practică, fiindu-i circumscrise multiple valențe. În România, statul de drept este organizat, potrivit Legii fundamentale, în baza principiului separației și echilibrului puterilor, în cadrul democrației constituționale, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar drepturile și libertățile cetățenilor sunt garantate.

23. În acest context, precizează că, în viziunea autorului sesizării, Parlamentul, deși are calitatea de „*autoritate legiuitoare a țării*”, nu își poate îndeplini rolul consacrat constituțional, unul dintre atribuțiile acestuia constând în modificarea sau completarea unor dispoziții normative. Din această perspectivă, prevederile în vigoare ar deveni imuabile, ceea ce este inadmisibil, cu atât mai mult într-o societate în schimbare.

24. Totodată, se reține că autorul sesizării remarcă, de principiu, că „*prin eliminarea unor cazuri de incompatibilitate este înlăturată o garanție a exercitării funcției publice cu imparțialitate și departe de interese care ar putea să împiedice realizarea sa exclusiv în interes public*”, fără a justifica modalitatea în care o asemenea măsură legislativă ar încălca prevederi ori principii constituționale. În acest context, se apreciază că autorul sesizării exprimă mai degrabă o supoziție sau poate o temere, invocând un risc ipotetic. Ca urmare, neconstituționalitatea unei/unor prevederi legale trebuie analizată din perspectiva nerespectării, în concret, a unor dispoziții ori principii din Legea fundamentală și nu se poate reține ca argument de neconstituționalitate supoziția/presupunerea că prin exercitarea de funcții în domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate ca primar/primar general al municipiului București/viceprimar/viceprimar general al municipiului București/consilier local/consilier județean, s-ar ajunge la situația în care funcția publică nu ar mai fi exercitată cu

imparțialitate și în interes public. De altfel, eventuala deducere sau presupunere cu privire la interpretarea unei dispoziții legislative, precum și modalitățile de punere în practică a acesteia nu echivalează în drept cu neconstituționalitatea normei juridice respective.

25. Cu privire la susținerea că „*sintagma utilizată în cuprinsul art. 87 alin. (3) și art. 88 alin. (3) «în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate» ca primar sau viceprimar, primar general sau viceprimari generali ai municipiului București, consilieri locali sau consilieri județeni, are o natură generică, nu este clară și previzibilă, poate conduce la interpretări diferite și chiar practici diferite la nivelul administrației publice locale, fiind dificil de identificat care anume ar putea fi, în fiecare caz în parte, acele alte domenii de activitate care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate, ceea ce contravine art. 1 alin. (5) din Constituție*”, se arată că principiul legalității, care reiese din interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituția României, impune regula potrivit căreia normele juridice adoptate de Parlament să fie precise, clare și previzibile.

26. În acest context, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în materie, se precizează că modalitatea de redactare a prevederilor art. 87 alin. (3), astfel cum au fost modificate prin legea contestată, și ale art. 88 alin. (3), nou-introdus în Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, are caracter general, identificând, sub aspectul conținutului normativ, raportul dintre genul proxim, definit prin activitățile din sectorul privat, și diferența specifică, determinată de atribuțiile funcției publice exercitate. Având în vedere că, în situația examinată, era exclusă utilizarea enumerării cu caracter exhaustiv a domeniilor de activitate din sectorul privat în care aleșii locali pot exercita funcții, tehnica de redactare utilizată este corectă, fiind, totodată, în acord cu teza finală a dispozițiilor înscrise în art. 24 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, potrivit cărora „*Pentru ca soluțiile să fie pe deplin acoperitoare se vor lua în considerare diferitele ipoteze ce se pot ivi în activitatea de aplicare a actului normativ, folosindu-se fie enumerarea situațiilor avute în vedere, fie formulări sintetice sau formulări-cadru de principiu, aplicabile oricăror situații posibile*”. Doar în acest mod soluția legislativă adoptată acoperă întreaga problemă a relațiilor sociale vizate, corespunzător obiectului de reglementare, evitându-se astfel lacunele legislative.

27. În ceea ce privește invocarea Legii nr. 365/2004 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, se consideră că simpla menționare a acesteia nu poate constitui temei al încălcării dispozițiilor art. 11 alin. (1) din Constituție. Autorul sesizării nu arată în ce mod aceste norme încălcă dispozițiile constituționale invocate, iar Curtea Constituțională a stabilit, cu valoare de principiu, că o excepție este inadmisibilă în cazul în care autorul acesteia „*se mărginește numai la a invoca în susținerea acesteia o prevedere constituțională, precum și o afirmație cu caracter absolut generic [...]. Simpla enumerare în susținerea excepției a unor prevederi constituționale pretins încălcate nu este de natură să satisfacă exigențele art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992*” (a se vedea Decizia nr. 143 din 25 februarie 2010). Este indubitabil că aceleași considerente sunt valabile și în cazul sesizărilor de neconstituționalitate.

28. Referitor la punctul II al sesizării de neconstituționalitate, în care autorul acesteia susține că „*prevederile articolului unic pct. 4 și 5 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea*

corupției contravin dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție”, apreciază că aceasta este, de asemenea, neîntemeiată.

29. Se mai arată că, fără a reitera considerentele prezentate anterior cu privire la interpretarea și aplicarea principiului legalității, atașat intrinsec dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, se constată că prevederile pct. 4 al articolului unic al legii, prin care se reglementează un alineat nou, alin. (11), la art. 91 din Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, stabilesc durata stării de incompatibilitate, pe fondul unei lacune legislative preexistente. Noua dispoziție legislativă se corelează cu prevederile art. 91 alin. (1) din aceeași lege, care stipulează momentul de la care intervine starea de incompatibilitate. Din această perspectivă, starea de incompatibilitate durează, după caz, până la apariția uneia din următoarele situații juridice: „data încetării de drept a mandatului”, conform prevederilor înscrise în art. 92 alin. (1) și (3) din lege, ori „data la care a încetat funcția sau calitatea care a determinat starea de incompatibilitate”.

30. Referitor la conținutul normativ al art. 116¹ nou-introdus, se observă că art. 116¹ statornește termenul de prescripție de 3 ani în materia conflictului de interese ori a stării de incompatibilitate, în timp ce art. 11 alin. (1) și următoarele din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, cu modificările și completările ulterioare, reglementează reguli de procedură aferente activității Agenției Naționale de Integritate, în concordanță cu denumirea capitolului II al titlului II al legii, cuprinzând art. 8—26.

31. De asemenea, se arată că nici celelalte aprecieri cuprinse în sesizarea de neconstituționalitate nu au relevanță pentru soluționarea acesteia, iar susținerile privind înțelegerea conținutului normelor juridice criticate prin corelare cu alte dispoziții legale vizează interpretarea și aplicarea legilor în cauzele deduse judecării, operațiuni care excedează controlului de constituționalitate. Se remarcă faptul că stabilirea în concret a stării de incompatibilitate în cazul aleșilor locali revine instanței judecătorești care, cu prilejul soluționării acțiunii formulate împotriva raportului de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate, analizează particularitățile fiecărei spețe, în lumina dispozițiilor legale cu incidență în materie, astfel încât soluția dispusă să corespundă scopului de asigurare a imparțialității și de protejare a interesului social ocrotit.

32. Față de cele prezentate, se apreciază că prezenta sesizare de neconstituționalitate este neîntemeiată, astfel încât se propune respingerea acesteia.

33. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au transmis punctele de vedere.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

34. Curtea Constituțională este legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

35. **Obiectul sesizării de neconstituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile Legii pentru modificarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, în ansamblul său. Însă, analizând motivarea obiecției

de neconstituționalitate, prin care se critică punctual numai anumite prevederi, Curtea constată că aceasta vizează, în realitate, articolul unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua], pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)], pct. 4 [cu referire la art. 91 alin. (11)] și pct. 5 (cu referire la art. 116¹) din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției. Dispozițiile criticate în mod punctual au următorul cuprins:

— Articolul unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua]: „(3) [...] *Primarii și viceprimarii, primarul general și viceprimarii municipiului București pot exercita funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate ca primari sau viceprimari, primar general sau viceprimari ai municipiului București, potrivit legii.*”

— Articolul unic pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)]:

„(3) *Consilierii locali sau consilierii județeni pot exercita funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate în calitate de consilieri locali sau consilieri județeni, potrivit legii.*”

— Articolul unic pct. 4 [cu referire la art. 91 alin. (11)]: „(11) *Starea de incompatibilitate durează până la data încetării de drept a mandatului în care alesul local a exercitat o funcție sau o calitate incompatibilă cu aceasta sau până la data la care a încetat funcția sau calitatea care a determinat starea de incompatibilitate.*”

— Articolul unic pct. 5 (cu referire la art. 116¹): „Art. 116¹. — *Faptele săvârșite de persoanele aflate în exercitarea demnităților publice sau funcțiilor publice ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate se prescriu în termen de 3 ani de la data săvârșirii lor, în conformitate cu art. 2.517 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare.*”

36. În susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt invocate dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (3), care consacră faptul că România este stat de drept, art. 1 alin. (5) în componenta privind calitatea legii și art. 11 alin. (1) potrivit căruia statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bunăcredință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. De asemenea, sunt menționate prevederile Legii nr. 365/2004 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 903 din 5 octombrie 2004.

37. Cu titlu preliminar, analizând admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate, sub aspectul obiectului și al titularului sesizării, Curtea constată că sesizarea care formează obiectul prezentului dosar îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată de Parlament și încă nepromulgată, cât și sub aspectul titularului dreptului de sesizare, aceasta fiind formulată de Președintele României. De asemenea, în privința termenului în care poate fi formulată obiecția de neconstituționalitate, Curtea observă că sunt respectate exigențele stabilite prin Decizia nr. 67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 13 martie 2018.

38. Cu privire la procesul legislativ de adoptare a legii criticate, din examinarea fișei legislative, Curtea observă că propunerea legislativă a fost inițiată de un număr de 107 deputați, fiind înregistrată și adoptată de Senat, ca primă Cameră sesizată, iar, ulterior, a fost transmisă la Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, unde a fost adoptată în temeiul prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituție.

39. Referitor la cadrul legislativ existent în materie, respectiv textul de lege inițial și modificările aduse prin legea supusă controlului de constituționalitate, Curtea reține că prin Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției se propun cinci modificări și completări, astfel:

— la articolul unic pct. 1 [cu referire la art. 77 alin. (3) din Legea nr. 161/2003], astfel cum reiese și din expunerea de motive a legii, se face o corelare legislativă cu privire la trimiterea efectuată la art. 47 din Legea administrației publice locale nr. 215/2001 (trimitere ce nu mai corespunde ca urmare a modificărilor, completărilor și a republicării Legii nr. 215/2001). De altfel, Legea nr. 215/2001 a fost modificată prin Legea nr. 286/2006 pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 621 din 18 iulie 2006, iar prin art. III din această lege s-a dispus republicarea, dându-se textelor o nouă numerotare, art. 47 inițial devenind art. 46 din Legea nr. 215/2001, republicată, păstrând soluția legislativă în forma inițială. Ulterior republicării, art. 46 alin. (1) a fost modificat prin art. I din Legea nr. 32/2017 pentru modificarea art. 46 alin. (1) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru completarea art. 77 din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 214 din 29 martie 2017. Astfel, pct. 1 are următoarea redactare: „Art. 77. — *Conflictele de interese pentru președinții și vicepreședinții consiliilor județene sau consilierii locali și județeni sunt prevăzute la art. 46 din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare.*”;

— articolul unic pct. 2, pct. 3, pct. 4 și pct. 5 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 vizează modificări și completări cu privire la unele aspecte ce țin de incompatibilitățile privind aleșii locali cuprinse în art. 77, art. 87 alin. (3), art. 88 și art. 91 din Legea nr. 161/2003, respectiv:

— prin articolul unic pct. 2 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 se aduc modificări la art. 87 din Legea nr. 161/2003, care, în prezent, statuează faptul că funcția de primar și viceprimar, primar general și viceprimar al municipiului București, președinte și vicepreședinte al consiliului județean este incompatibilă cu exercitarea anumitor funcții sau calități prevăzute de lege, și cuprinde și unele excepții în care se înscriu și cele de la art. 87 alin. (3) ce se modifică prin prezenta lege. În fapt se completează cu o nouă teză, teza a doua. Astfel, pe lângă teza întâi care precizează că „*Primarii și viceprimarii, primarul general și viceprimarii municipiului București pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice și al creației literar artistice*”, teza a doua, nou-introdusă prin prezenta lege supusă controlului de constituționalitate, prevede că „*Primarii și viceprimarii, primarul general și viceprimarii municipiului București pot exercita funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate ca primari sau viceprimari, primar general sau viceprimari ai municipiului București, potrivit legii.*”;

— prin articolul unic pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 se aduc modificări/completări la art. 88 din Legea nr. 161/2003, care, în prezent, statuează faptul că funcția de consilier local sau consilier județean este incompatibilă cu exercitarea anumitor funcții sau calități. Se completează prin prezenta lege supusă controlului de constituționalitate cu un nou alineat, astfel, „*Consilierii locali sau consilierii județeni pot exercita funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile*

exercitate în calitate de consilieri locali sau consilieri județeni, potrivit legii.”;

— prin articolul unic pct. 4 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 se aduc completări la art. 91, care reglementează, în prezent, aspecte cu privire la starea de incompatibilitate — momentul când intervine etc. Astfel, prin legea modificatoare se propune completarea textului cu anumite precizări, în sensul că „*starea de incompatibilitate durează până la data încetării de drept a mandatului în care alesul local a exercitat o funcție sau o calitate incompatibilă cu aceasta sau până la data la care a încetat funcția sau calitatea care a determinat starea de incompatibilitate.*”;

— prin articolul unic pct. 5 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 se completează practic capitolul VII: *Dispoziții finale*, din care fac parte art. 115—117, cu un nou articol — art. 116¹, care prevede că „*Faptele săvârșite de persoanele aflate în exercitarea demnităților publice sau funcțiilor publice ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate se prescriu în termen de 3 ani de la data săvârșirii lor, în conformitate cu art. 2.517 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare.*”

40. Examinând obiecția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, prin criticile de neconstituționalitate formulate, în primul rând, autorul acesteia consideră că modificările și completările legislative operate prin articolul unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua] și pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] din legea dedusă controlului de constituționalitate conduc la încălcarea standardelor de integritate, prin ignorarea jurisprudenței Curții Constituționale în materie de incompatibilități, inclusiv în ceea ce privește unele trimiteri la acte normative internaționale, cum ar fi Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, fiind, astfel, contrare art. 1 alin. (3) și art. 11 alin. (1) din Constituție, și nu îndeplinesc nici cerințele de calitate a legii, fiind în contradicție cu art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală. În al doilea rând, în ceea ce privește articolul unic pct. 4 și 5 din legea dedusă controlului de constituționalitate, autorul obiecției consideră că noile prevederi sunt lipsite de logică normativă, în contextul integrării lor în cadrul legislativ existent, creează un paralelism legislativ prin raportare la prevederile Legii nr. 176/2010 și ale Legii nr. 144/2007, iar neclaritatea vizează incidența regimului general al prescripției extinctive în ansamblul său, ceea ce este contrar art. 1 alin. (5) din Constituție.

41. Cu privire la statul de drept, instanța de contencios constituțional a statuat că, în ceea ce privește conceptul „*statului de drept*”, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție, acesta presupune capacitatea statului de a asigura cetățenilor servicii publice de calitate și de a crea mijloacele pentru a spori încrederea acestora în instituțiile și autoritățile publice (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 582 din 20 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 731 din 21 septembrie 2016). De asemenea, acesta presupune obligația statului de a impune standarde etice și profesionale, în special celor chemați să îndeplinească activități ori servicii de interes public și, cu atât mai mult, celor care înfăptuiesc acte de autoritate publică, adică acelor agenți publici sau privați care sunt investiți și au abilitarea de a invoca autoritatea statului în îndeplinirea anumitor acte sau sarcini. Statul este dator să creeze toate premisele — iar cadrul legislativ este una dintre ele — pentru exercitarea funcțiilor sale de către profesioniști care îndeplinesc criteriile profesionale și de probitate morală.

42. Cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 1 alin. (3) și art. 11 alin. (1) din Constituție și invocarea

prevederilor Legii nr. 365/2004 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, Curtea observă că, potrivit art. 65: *Aplicarea convenției* din acest act normativ, fiecare stat parte ia măsurile necesare, inclusiv legislative și administrative, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, pentru a asigura executarea obligațiilor asumate în baza prezentei convenții; fiecare stat parte poate lua măsurile necesare mai stricte sau mai severe decât cele prevăzute prin această convenție, în scopul de a preveni și de a combate corupția.

43. Astfel, spre exemplu, prin Decizia nr. 536 din 6 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 730 din 21 septembrie 2016, paragraful 30, în considerentele avute în vedere la stabilirea neconstituționalității prevederilor prin care legiuitorul a reglementat posibilitatea celor condamnați la pedepse privative de libertate, dar care nu execută pedeapsa în regim de detenție, de a continua să exercite demnitatea publică, cu toate drepturile și responsabilitățile pe care exercițiul autorității de stat le implică, Curtea a menționat că România a ratificat, prin Legea nr. 365/2004, Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, care prevede că „Fiecare stat parte elaborează și aplică sau are în vedere, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, politici de prevenire a corupției eficiente și coordonate care favorizează participarea societății și care reflectă principiile de stat de drept, buna gestiune a problemelor politice și bunurile publice, de integritate, transparență și responsabilitate” (art. 5 paragraful 1). Astfel, „Fiecare stat parte are în vedere, de asemenea, să adopte măsuri legislative și administrative corespunzătoare, compatibile cu obiectivele prezentei convenții și conforme cu principiile fundamentale ale dreptului său intern, cu scopul de a determina criterii pentru candidatura și alegerea la un mandat public” (art. 7 paragraful 2), iar, „Pentru a lupta împotriva corupției, fiecare stat parte trebuie să încurajeze în mod special integritatea, cinstea și răspunderea agenților publici, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic”, sens în care va aplica, „în cadrul propriilor sisteme instituționale și juridice, coduri sau norme de conduită pentru exercitarea corectă, onorabilă și corespunzătoare a funcțiilor publice” (art. 8 paragrafele 1 și 2).

44. Or, având în vedere dispozițiile cu privire la aplicarea Convenției mai sus menționate, jurisprudența Curții Constituționale în materie de incompatibilități, precum și faptul că stabilirea standardelor de integritate constituie o chestiune de oportunitate care intră în marja de apreciere a legiuitorului (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 71 din 22 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 526 din 26 iunie 2018, paragraful 21), unica autoritate decizională în crearea cadrului legal corespunzător protejării acestei valori sociale, precum și că nu orice diminuare a acestor standarde reprezintă automat o încălcare a prevederilor constituționale (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 32 din 23 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 157 din 20 februarie 2018, paragraful 51), Curtea nu poate reține presupusa încălcare a prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și art. 11 alin. (1), întrucât considerentele formulate de Curtea Constituțională în jurisprudența menționată de autorul obiecției de neconstituționalitate cu privire la incompatibilități sau cu referire la Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, nu se pot converti *de plano* în motive ce ar conduce la suprimarea dreptului constituțional al puterii legiuitoare de a adopta acte normative (a se vedea Decizia nr. 104 din 6 martie 2018), mai ales că, prin normele criticate, prin intervenția sa, legiuitorul optează pentru o adaptare a standardului de integritate, în funcție de anumite

circumstanțe, iar nu pentru o eliminare sau anihilare a acestuia. În sensul eliminării standardului de integritate și constatării neconstituționalității unor astfel de prevederi, a se vedea Decizia nr. 32 din 23 ianuarie 2018, precitată, paragraful 52.

45. Astfel, există dreptul legiuitorului de a avea o marjă de apreciere în ceea ce privește stabilirea unor incompatibilități suplimentare celor prevăzute de textul constituțional pentru funcțiile și demnitățile prevăzute expres de Constituție sau de legile infraconstituționale sau, dimpotrivă, de a renunța la unele deja stabilite pe cale infraconstituțională, respectiv stabilirea unor reguli specifice în funcție de valorile sociale ocrotite, de evoluția societății, în care persoanele își pot organiza conduita; conștientizând ele însele supremația Constituției și a valorilor sociale ce trebuie protejate pentru a concura la respectarea statului de drept. De altfel, trebuie dată eficiență și prevederilor art. 57 din Constituție, potrivit cărora cetățenii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, norme care au incidență și în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, întrucât, nu prin instituirea unor norme severe, *in extremis*, se poate ajunge la combaterea corupției, a evitării unor stări de incompatibilitate sau conflicte de interese, ci prin conștientizarea și responsabilizarea persoanelor ce ocupă demnitățile și funcțiile publice.

46. Prin urmare, având în vedere aceste argumente, Curtea reține că articolul unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua] și pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției nu este contrar art. 1 alin. (3) și art. 11 alin. (1) din Constituție.

47. Cu privire la incompatibilitățile stabilite prin dispozițiile legale în vigoare, Curtea, în jurisprudența sa, a arătat că acestea reprezintă o măsură necesară pentru asigurarea transparenței în exercitarea funcțiilor publice și în mediul de afaceri, precum și pentru prevenirea și combaterea corupției, măsură ce are ca scop garantarea exercitării cu imparțialitate a funcțiilor publice (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 225 din 15 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 294 din 28 aprilie 2011).

48. De asemenea, și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este în sensul că instituirea unor incompatibilități pentru funcții publice electivă nu contravine prevederilor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel, prin Hotărârea din 15 iunie 2006, pronunțată în Cauza *Lykouriezos împotriva Greciei*, paragraful 51, s-a statuat că, în virtutea obligației statelor contractante de a organiza alegeri în condiții care să asigure libertatea de exprimare a opiniei poporului, prevăzută la art. 3 din primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, statele au o largă marjă de apreciere în instituirea unor limitări sau incompatibilități ale funcțiilor publice și a unor reguli specifice cu privire la statutul parlamentarilor, în funcție de factori istorici și politici proprii fiecărui stat. În același sens s-au pronunțat și Hotărârea din 18 februarie 1999, în Cauza *Matthews împotriva Regatului Unit*, paragraful 63, Hotărârea din 6 aprilie 2000, în Cauza *Labita împotriva Italiei*, paragraful 201, și Hotărârea din 9 aprilie 2002, în Cauza *Podkolzina împotriva Letoniei*, paragraful 33. Totodată, prin Hotărârea din 6 octombrie 2005, pronunțată în Cauza *Hirst împotriva Regatului Unit* (nr. 2), paragraful 61, Curtea de la Strasbourg a reținut că există numeroase moduri de organizare și de funcționalitate a sistemelor electorale, precum și o multitudine de diferențe în

Europa, care decurg în special din evoluția istorică, din diversitatea culturală și din opinia politică, diferențe care impun fiecărui stat contractant să le încorporeze în propria viziune asupra democrației (a se vedea în acest sens și Decizia Curții Constituționale nr. 972 din 21 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 800 din 28 noiembrie 2012, și Decizia Curții Constituționale nr. 876 din 28 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 632 din 5 septembrie 2011).

49. În Secțiunea a 4-a: *Incompatibilități privind aleșii locali*, la art. 87 și art. 88 din Legea nr. 161/2003 sunt prevăzute, în concret, incompatibilitățile acestora. Astfel, funcția de primar și viceprimar, primar general și viceprimar al municipiului București, președinte și vicepreședinte al consiliului județean este incompatibilă cu exercitarea următoarelor funcții sau calități: funcția de prefect sau subprefect; calitatea de funcționar public sau angajat cu contract individual de muncă, indiferent de durata acestuia; funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, administrator, membru al consiliului de administrație ori cenzor sau orice funcție de conducere ori de execuție la societățile reglementate de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv la bănci sau alte instituții de credit, la societățile de asigurare și cele financiare, la regiile autonome de interes național, la companiile și societățile naționale, precum și la instituțiile publice, cu excepția reprezentanților în adunarea generală a acționarilor la societățile reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a membrilor în consiliile de administrație ale unităților și instituțiilor de învățământ de stat sau confesionale și ale spitalelor publice din rețeaua autorităților administrației publice locale sau a altor reprezentanți ai instituțiilor publice din subordinea unităților administrativ-teritoriale sau la care unitatea administrativ-teritorială pe care o conduce deține participație; funcția de președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la o societate comercială; calitatea de comerciant persoană fizică; calitatea de membru al unui grup de interes economic; calitatea de deputat sau senator; funcția de ministru, secretar de stat, subsecretar de stat sau o altă funcție asimilată acestora; orice alte funcții publice sau activități remunerate, în țară sau în străinătate, cu excepția funcției de cadru didactic sau a funcțiilor în cadrul unor asociații, fundații sau alte organizații neguvernamentale [art. 87 alin. (1) din Legea nr. 161/2003].

50. Așadar, textul legal în vigoare prevede, în concret, calitățile și funcțiile care, deținute concomitent cu funcția de primar și viceprimar, primar general și viceprimar al municipiului București, președinte și vicepreședinte al consiliului județean, generează starea de incompatibilitate.

51. Totodată, prevederile legale în vigoare conțin anumite statuări cu privire la deținerea concomitentă a unor funcții de către aceștia, respectiv primarii și viceprimarii, primarul general și viceprimarii municipiului București nu pot deține, pe durata exercitării mandatului, funcția de consilier județean [art. 87 alin. (2) din Legea nr. 161/2003].

52. Însă textul în vigoare stabilește și faptul că, în situația în care se desfășoară alte activități care sunt prevăzute de lege, activitatea desfășurată de primar și viceprimar, de primarul general și viceprimarul municipiului București, de președintele și vicepreședintele consiliului județean, în calitate de membru al consiliului de administrație al unei entități economice din subordinea sau la care unitatea administrativ-teritorială pe care o conduce deține participație, la unitățile și instituțiile de învățământ de stat sau confesionale și la spitalele publice din rețeaua autorităților administrației publice locale sau a altor

reprezentanți ai instituțiilor publice din subordinea unităților administrativ-teritoriale nu este retribuită [art. 87 alin. (2) din Legea nr. 161/2003].

53. Mai mult, art. 87 alin. (3) din Legea nr. 161/2003, în vigoare, prevede expres, prin excepție de la prevederile alin. (1) și (2), și unele funcții sau activități ce pot fi exercitate de primari și viceprimari, primarul general și viceprimarii municipiului București, respectiv aceștia pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice și al creației literar artistice.

54. Ca atare, dispozițiile Legii nr. 161/2003, în partea referitoare la ***incompatibilitățile privind aleșii locali, prevăd în mod concret atât ceea ce este permis, cât și ceea ce este interzis***. În acest context se înscriu și prevederile articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua] din legea supusă controlului de constituționalitate, care nu fac altceva decât să completeze dispozițiile art. 87 alin. (3) din Legea nr. 161/2003, în sensul că primarii și viceprimarii, primarul general și viceprimarii municipiului București pot exercita funcții în ***alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate ca primari sau viceprimari, primar general sau viceprimari ai municipiului București, potrivit legii***. În acest sens sunt și prevederile articolului unic pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] din legea criticată, care se referă la consilierii locali sau consilierii județeni, care pot exercita funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate în calitate de consilieri locali sau consilieri județeni, potrivit legii, text introdus prin articolul unic pct. 3 la art. 88 din Legea nr. 161/2003.

55. Ca atare, textele nou-introduse la articolul unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3), prin care se concretizează o nouă teză, respectiv teza a doua, și pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 ar trebui să dea un plus de valoare prevederilor existente. Însă prin normele cuprinse în articolul unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua] și pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] din legea criticată se poate crea o confuzie în cadrul acestei secțiuni, în sensul că, pe de o parte, anumite incompatibilități sunt deja stabilite, spre exemplu, la art. 87 alin. (1) lit. d) și e), lit. g)–k) și la art. 88 alin. (1) lit. a)–h), unde sunt menționate incompatibilitățile în raport cu calitatea de membru al unui grup de interes economic, în raport cu unele funcții prevăzute de Legea societăților nr. 31/1991, la instituțiile publice, calitatea de comerciant persoană fizică ce, în prezent, este reglementată de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale etc., iar, pe de altă parte, dispozițiile articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua] și pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 prevăd că primarii și viceprimarii, primarul general și viceprimarii municipiului București, respectiv consilierii locali sau consilierii județeni pot exercita funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate ca primari sau viceprimari, primar general sau viceprimari ai municipiului București, respectiv cu atribuțiile exercitate în calitate de consilieri locali sau consilieri județeni, după caz, potrivit legii. Așadar, din evaluarea acestui cadru legislativ nu reiese cu claritate dacă normele nou-introduse le exclud pe cele în vigoare și nici nu se precizează care ar putea fi acele funcții și domenii de activitate din sectorul privat care ar putea fi exercitate fără a atrage starea de incompatibilitate.

56. Cu privire la exigențele constituționale referitoare la calitatea legii, Curtea, în jurisprudența sa, a statuat că acestea se circumscriu condițiilor de claritate, precizie, previzibilitate și accesibilitate. Astfel, în acest context, Curtea observă că orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat (a se vedea, în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 5 aprilie 2006, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, sau Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 15 februarie 2012). În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (a se vedea Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 52, și Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza *Sissanis împotriva României*, paragraful 66).

57. De aceea, o lege îndeplinește condițiile calitative impuse atât de Constituție, cât și de Convenție, numai dacă norma este enunțată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își adapteze conduita în funcție de aceasta, astfel încât, apelând, la nevoie, la consiliere de specialitate în materie, el să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, fața de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă și să își corecteze conduita.

58. Totodată, potrivit principiului generalității legilor, Curtea reține că poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă claritatea și previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, și Decizia Curții Constituționale nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materie, spre exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 55, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59).

59. Raportând considerentele de principiu cu privire la exigențele constituționale referitoare la calitatea legii, Curtea reține că articolul unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua] și pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției nu îndeplinește condițiile de calitate a legii, prin prisma faptului că dau posibilitatea exercitării unor funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă cu atribuțiile exercitate, nu sunt în acord cu normele de tehnică legislativă, care prevăd că sfera de cuprindere a soluțiilor preconizate prin proiectul de act normativ trebuie să

acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce reprezintă obiectul de reglementare pentru a se evita lacunele legislative. Astfel, pentru ca soluțiile să fie pe deplin acoperitoare, se vor lua în considerare diferitele ipoteze ce se pot ivi în activitatea de aplicare a actului normativ, folosindu-se fie enumerarea situațiilor avute în vedere, fie formulări sintetice sau formulări-cadru de principiu, aplicabile oricăror situații posibile.

60. Ca atare, având în vedere principiul generalității legilor, coroborat cu normele de tehnică legislativă cu privire la sfera de cuprindere a soluțiilor preconizate, Curtea reține că soluția legislativă adoptată nu se circumscrie cerințelor mai sus precizate, spre exemplu, astfel cum este precizat la art. 82¹ din Legea nr. 161/2003 (cu referire la deputatul sau senatorul care, pe durata exercitării mandatului de parlamentar, dorește să exercite și profesia de avocat, însă acesta nu poate să pledeze în anumite situații). Astfel, forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor. Or, Curtea constată că prevederile articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua] și pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 nu au fost redactate într-un limbaj clar și precis, care să excludă orice echivoc, astfel încât destinatarii acestor norme să își adapteze conduita în mod corespunzător și să aibă reprezentarea corectă a ceea ce este permis și ceea ce este interzis, adică să cunoască în mod clar funcțiile și domeniile de activitate din sectorul privat care ar putea fi exercitate concomitent cu cea de primar, viceprimar, consilier local și consilier județean, după caz.

61. Prin urmare, având în vedere aceste argumente, Curtea reține că dispozițiile cuprinse în articolul unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua] și pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției sunt contrare prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta privind calitatea legii.

62. Cu privire la articolul unic pct. 4 [cu referire la art. 91 alin. (1)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003, Curtea observă că se aduc completări la art. 91, care reglementează, în prezent, aspecte cu privire la Starea de incompatibilitate — momentul când intervine starea de incompatibilitate etc., însă nu și durata stării de incompatibilitate.

63. Astfel, potrivit textului în vigoare, respectiv art. 91 alin. (1)–(4) din Legea nr. 161/2003, starea de incompatibilitate intervine numai după validarea mandatului, iar în cazul prevăzut la art. 88 alin. (2) (*O persoană nu poate exercita în același timp un mandat de consilier local și un mandat de consilier județean*), după validarea celui de-al doilea mandat, respectiv după numirea sau angajarea alesului local, ulterior validării mandatului, într-o funcție incompatibilă cu cea de ales local [alin. (1)]. În cazul prevăzut la art. 89, incompatibilitatea cu calitatea de ales local intervine la data la care alesul local, soțul sau ruda de gradul I a acestuia devin acționari [alin. (2)]. Alesul local poate renunța la funcția deținută înainte de a fi numit sau ales în funcția care atrage starea de incompatibilitate sau în cel mult 15 zile de la numirea sau alegerea în această funcție. Alesul local care devine incompatibil prin aplicarea prevederilor prezentei secțiuni este obligat să demisioneze din una dintre funcțiile incompatibile în cel mult 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi [alin. (3)]. În situația în care alesul local aflat în stare de incompatibilitate nu renunță la una dintre cele două funcții incompatibile în termenul prevăzut la alin. (3), prefectul va emite un ordin prin care constată încetarea de drept

a mandatului de ales local la data împlinirii termenului de 15 zile sau, după caz, 60 de zile, la propunerea secretarului unității administrativ-teritoriale. Orice persoană poate sesiza secretarul unității administrativ-teritoriale [alin. (4)].

64. Prin legea modificatoare se propune completarea textului cu anumite precizări cu privire la durata stării de incompatibilitate, în sensul că starea de incompatibilitate durează până la data încetării de drept a mandatului în care alesul local a exercitat o funcție sau o calitate incompatibilă cu aceasta sau până la data la care a încetat funcția sau calitatea care a determinat starea de incompatibilitate.

65. Ca atare, raportând soluțiile de principiu referitoare la calitatea legii, mai sus menționate, la prevederile criticate, Curtea nu poate reține faptul că norma cuprinsă în articolul unic pct. 4 [cu referire la art. 91 alin. (1¹)] din legea criticată este „lipsită de logică normativă”, întrucât chiar dispozițiile art. 24 din Legea nr. 24/2000 prevăd că soluțiile legislative preconizate prin proiectul de act normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce reprezintă obiectul de reglementare, pentru a se evita lacunele legislative, or, durata stării de incompatibilitate nu era legiferată în concret. Pentru asigurarea unei succesiuni logice a soluțiilor legislative preconizate și realizarea unei armonii interioare a actului normativ, redactarea textului proiectului trebuie precedată de întocmirea unui plan de grupare a ideilor în funcție de conexiunile și de raportul firesc dintre ele, în cadrul concepției generale a reglementării [art. 35 din Legea nr. 24/2000].

66. De aceea, astfel cum s-a arătat mai sus, o lege îndeplinește condițiile calitative impuse atât de Constituție, cât și de Convenție, numai dacă norma este enunțată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își adapteze conduita în funcție de aceasta, astfel încât, apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă și să își corecteze conduita.

67. Or, textul în discuție conduce la îndeplinirea condițiilor de calitate a Legii nr. 161/2003, astfel cum acestea au fost dezvoltate în jurisprudență, prin cuprinderea momentului când intervine starea de incompatibilitate și, corelativ, a duratei stării de incompatibilitate, astfel că articolul unic pct. 4 [cu referire la art. 91 alin. (1¹)] din Legea nr. 161/2003 reflectă exigențele art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta cu privire la calitatea legii.

68. Cu privire la articolul unic pct. 5 [cu referire la art. 116¹] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003, Curtea observă că, prin acesta, se completează capitolul VII: Dispoziții finale, din care fac parte art. 115—117 cu un nou articol — art. 116¹, care prevede că „Faptele săvârșite de persoanele aflate în exercitarea demnităților publice sau funcțiilor publice ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate se prescriu în termen de 3 ani de la data săvârșirii lor, în conformitate cu art. 2.517 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare”.

69. Față de acest text, nemulțumirea autorului sesizării constă în faptul că se creează un paralelism legislativ, prin raportare la prevederile Legii nr. 176/2010 și ale Legii nr. 144/2007, ceea ce este contrar art. 1 alin. (5) din Constituție.

70. Astfel, prin prevederile articolului unic pct. 5 [cu referire la art. 116¹] din legea criticată, se reglementează aspecte și corelări cu privire la faptele săvârșite de persoanele aflate în exercitarea demnităților publice sau funcțiilor publice ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate și termenele generale de prescripție prevăzute

de Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, în timp ce dispozițiile din Legea nr. 176/2010, la care se face referire în motivarea obiecției de neconstituționalitate, prevăd chestiuni legate de efectuarea activității de evaluare a declarației de avere, a datelor și a informațiilor privind averea existentă, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite existente în perioada exercitării funcțiilor ori demnităților publice, precum și cea de evaluare a conflictelor de interese și a incompatibilităților ce se efectuează potrivit legii.

71. Atât din evaluarea legilor în ansamblu, cât și a textelor indicate, în concret, de autorul sesizării, Curtea observă că acestea nu reprezintă paralelisme legislative. Astfel, Legea nr. 161/2003 este o reglementare complexă, care, pe lângă dispozițiile care au ca scop principal prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cuprinde și dispoziții din alte materii conexe, absolut indispensabile realizării scopului urmărit. Modificările operate prin prevederile criticate sunt în acord cu criteriile privind calitatea legii privite prin prisma normelor de tehnică legislativă, potrivit cărora reglementările de același nivel și având același obiect se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ.

72. Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 621 din 2 septembrie 2010, reglementează proceduri de asigurare a integrității și transparenței în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, spre exemplu, secțiunea a 3-a din capitolul I al titlului II fiind dedicată procedurii de evaluare a conflictelor de interese și a incompatibilităților (a se vedea Decizia nr. 81 din 27 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 136 din 14 martie 2013).

73. Prin urmare, având în vedere aceste argumente, Curtea reține că dispozițiile articolului unic pct. 5 [cu referire la art. 116¹] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 nu sunt contrare art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta privind calitatea legii din perspectiva unui pretins paralelism legislativ.

74. Cu privire la termenul de prescripție, atașat perioadei pentru care se poate efectua evaluarea conflictelor de interese sau a incompatibilităților, Curtea, în jurisprudența sa, a arătat că este în logica reglementării ca verificarea existenței împrejurărilor de natură să atragă un conflict de interese sau o stare de incompatibilitate să vizeze perioada în care persoana în cauză a deținut funcția publică (a se vedea Decizia nr. 449 din 16 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 625 din 18 august 2015).

75. Prin decizia precitată, Curtea a arătat că normele, regulile și termenele în care răspunderea civilă (delictuală, pentru fapta proprie), penală sau administrativă (disciplinară) este înlăturată, nemaiputând fi angajată, sunt reglementate de normele specifice acestor materii. Astfel, în materie civilă, care acoperă și sfera administrativă, se aplică termenul general de prescripție de 3 ani, prevăzut de art. 2.517 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011, calculat în funcție de momentul săvârșirii faptei și, implicit, de legea aplicabilă. În materie penală, răspunderea pentru săvârșirea infracțiunii de conflict de interese, incriminat ca atare la art. 301 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, se prescrie în termen de 5 ani, conform art. 154 alin. (1) lit. d) din același cod.

76. Ca atare, față de cele prezentate, legiuitorul, prin articolul unic pct. 5 [cu referire la art. 116¹] din legea dedusă controlului, nu face altceva decât să dea eficiență celor statuate în jurisprudența Curții Constituționale și să facă trimitere directă la normele de drept comun în materie de prescripție prevăzute de Codul civil.

77. Însă, având în vedere principiul general de drept potrivit căruia o normă juridică trebuie interpretată în sensul său pozitiv, generator de efecte juridice, modalitățile juridice de interpretare a unei norme legale trebuie să aibă în vedere nu numai litera, ci și spiritul legii, astfel încât rezultatul aplicării practice a noiei juridice să fie cât mai aproape de finalitatea urmărită de legiuitor, care nu poate fi prezumat *ab initio* că își exercită rolul de legiferare în sensul negării atât a drepturilor și libertăților fundamentale consacrate de Constituție, cât și a principiilor constituționale, Curtea observă că textul criticat, astfel cum este formulat, nu respectă cerințele limbajului juridic consacrat.

78. Astfel, în limbajul normativ, aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni, iar dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat ori poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă destinată lexicului respectiv, și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie.

79. Or, Codul civil, care cuprinde cartea a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decădere și calculul termenelor” și care este reglementarea comună în materie de prescripție extinctivă, la art. 2.500 alin. (1), prevede că **dreptul material la acțiune** se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege, respectiv în termenul general de prescripție de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen [art. 2.517 din Codul civil], în timp ce textul criticat se referă la **faptele săvârșite de**

persoanele aflate în exercitarea demnităților publice sau funcțiilor publice ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate ce se prescriu în termen de 3 ani de la data săvârșirii lor. Însă, prescripția extinctivă este definită ca fiind acel mod de înlăturare a răspunderii civile, constând în stingerea dreptului material la acțiune neexercitat în termenul stabilit de lege.

80. Ca atare, nu se prescrie fapta, ci dreptul material la acțiune, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege, iar, corelativ, se înlătură și răspunderea juridică — civilă, administrativă sau penală, după caz — ca efect al prescripției dreptului material la acțiune, respectiv dacă Agenția Națională de Integritate nu a îndeplinit niciun act de întrerupere a prescripției, potrivit legii, răspunderea juridică nemaiputând fi angajată în condițiile depășirii termenului general de prescripție. Dacă, în schimb, conform art. 2.537 din Codul civil, prescripția se întrerupe printr-un act al autorității îndrituite prin lege în acest sens, devin aplicabile prevederile art. 2.541 din Codul civil cu privire la efectele întreruperii prescripției.

81. Față de această împrejurare, Curtea constată că articolul unic pct. 5 [cu referire la art. 116¹] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției nu respectă normele de tehnică legislativă cu privire la conținutul și limbajul juridic al actului normativ. Raportat la utilizarea în cuprinsul prevederilor criticate a unui limbaj juridic normativ inadecvat, Curtea constată că textul criticat este deficitar din punctul de vedere al tehnicii legislative, ceea ce conduce la încălcarea prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta privind calitatea legii.

82. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi în privința articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua] și pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 și cu unanimitate de voturi în privința articolului unic pct. 4 [cu referire la art. 91 alin. (1¹)] și pct. 5 [cu referire la art. 116¹] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că dispozițiile articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 87 alin. (3) teza a doua], pct. 3 [cu referire la art. 88 alin. (3)] și pct. 5 [cu referire la art. 116¹] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că dispozițiile articolului unic pct. 4 [cu referire la art. 91 alin. (1¹)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data din 4 iulie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Ionița Cochînțu